Ročník II. V Budapešti 4. augusta 1895. Číslo 31.

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
Na pol roka . . . . . 1 » — »
Na štvrť roka . . . . . — » 60 »
Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:
MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a GERHARD NÉMETH.
Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
VIII. ker., Práter-ulica 44.
sem sa majú posielať predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedneho 5 stlpcového malého riadku je 10 kr.

Milosrdný Samaritán,

(alebo opustená katolícka tlač.)

Katolík: Veď by som ja ti nalial i oleja, i vína do tvojích rán, len keď bych i sam mal. A i dopomôhol by som ti na toto somára Sväto-Štefanského spolku, ktorý ročne za 75 tisíc zlatých obroku zožere, len keď by tak ďaleko nebol, a keď by už iný nesedel sa ňom. Ale tak nič iného nepozostáva, ako dočkať týchto pánov, pokým sa obrátiac nezbadajú, alebo i sami takto pochodia.

Stará nôta.

Pánov inšpektorov pre nové matriky už vymenoval pán minister vnútorných záležitostí, Desider Perczel. Bola to ťažká práca pre pána ministra. Len 23 inšpektorov sa malo vymenovať a hlásilo sa na tieto 23 mastné hrnce vyše 2300 válovníkov. Ťažko bolo teda uspokojiť toto svobodomyseľné stado. No, ktorý z týchto ochotných nahaňačov neprišiel k mastnému kúsku teraz, prijemnou nádejou môže sa kojiť na budúce. Lebo že týchto 23 inšpektorov, všetko s mastným platom, nebude na dostač, o tom je i sama vláda presvedčená. Veď jakože by i mohol taký pán dozorca štátnych matrík úrad svoj svedomito zastávať, keď bude mať i 3 alebo 4, ba i 5 stolíc pod dozorstvom? Celý rok teda nič inšie nebudú robiť páni inšpektori nových matrík, len z mesta do mesta, z dediny do dediny budú sa prevážať a nových matrikárov, inač „civilných pánov farárov" k horlivosti povzbudzovať.

Na horných našich slovenských stranách zvláštne pán Lenard Klinovsky, bývalý hlavný notár stolice Oravskej, bude mať mnoho práce. Pán Klinovsky totiž vymenovaný je milostive za dozorca matrík v stolicách Trenčianskej, Oravskej, Liptovskej, Zvolenskej a ešte na prídavok i Turčianskej. Vieme, že pán Klinovsky teší sa zo srdca svojmu novému úradu, ale spolu vieme i to, že sa mu štica čertovsky bude potiť, keď štátne matriky všech spomenutých stolíc v poriadku chceť bude držať. Zaslúžený to bude mastný kúsok, keď sa náš nový pán inšpektor po naších chýrnych oravských, liptovských, kysuckých polných cestách hegánať bude. Aby len potom nepreklíňal všetky štátne matriky, tak ako my už teraz.

My vopred vieme, že štátne matriky náramnú farchu na nás uvalia, a predsa nebudú tak spolahlivé ako tie matriky, ktoré po teraz od duchovenstva písané boly. Páni služnovci, notári a pisari hovoria nám síce, že nové matriky žiadnu farchu nám nespôsobia, lebo vraj nové matriky platiť bude štát, krajina. Nuž a do čerta, čože je to ten štát? čo je to tá krajina? Či sme to nie my ten štát, my všetcia občania Uhorska, bez rozdielu reči a náboženstva? Ktože dáva groše do tej štátnej (bez dna) pokladnice? či nie my, už do siedmej kože oholení nešťastnici?

Nuž a výťahy darmo budú nám dávať noví páni matrikári? Pozrime si len to nariadenie ministerské, ktoré štátnym pánom matrikárom predpisuje, ako sa majú chovať oproti tým, ktoré budú výťahy pýtať, a že čo môžu páni matrikári od obcí žiadať. Ministerské nariadenie takto znie v 16. odseku:

„Úradnú miestnosť pre matrikára, potrebné náradia a pristrojenie . . . zaopatrí patričná *obec*, alebo *obce*. Ku pristrojeniu patrí úradná pečiatka matrikára, ako i tá drótom opatrená tabuľa, na ktorú sa ohlášky sobášne vyvesovať budú, tak tiež i úradný odznak (trojbarevná stužka s cimerom) pre toho matrikára, ktorý právo bude mať sobášiť a ktorý ten odznak (stužku) pri sobášení na sebe mať musí. Tiež ku pristrojeniu patrí ten menoslov obcí, v ktorom obce celej krajiny naznačené budú dľa toho, ako sú do matričných okresov podelené. Tak tiež povinnosťou *obce* alebo obcí bude, postarať sa o okúrenie, osvetlenie úradnej miestnosti i o výsluhu".

Ďalej takto hovorí spomenuté ministerské nariadenie v 44. odseku:

„Za vystavenie matričného výťahu *žiadať môže matrikár plat* a síce jednu korunu. Jestli pri vystavení výťahu preskúmať treba matriky z viac rokov, za každým rokom ešte pol koruny sa môže žiadať; viac ako *štyri koruny* nesvobodno zarátať. Za výťah požadovaný *plat* naznačiť sa musí na matričný výťah."

Konečne ministerské to nariadenie ešte i takto hovorí v 45. odseku:

„Každý hárok výťahov z matrík rodných, sobášnych alebo smrtných pripáda pod štempeľ jednej koruny. Jestli sa v jednom výťahu viac pádov rodných, sobášnych alebo smrtných dokazuje, vtedy štempeľ jednej koruny *tolkokráť musí sa zaplatiť*, koľko pádov sa vykazuje. Štemple na matričné výťahy patriace, matrikárovi vopred povinný je odovzdať ten, pre koho sa výťahy matričné vystavujú."

Takto píše sám pán minister a z jeho nariadenia vidíte, že štátne matriky koľké farchy, prirážky zapríčinia naším chudobným obciam, a koľko poplatkov, štempľov naválajú na nás. A za tieto nové poplatky a prirážky obsiahnu mnohé obce to, že štátny matrikár ich nebude bývať pri ruke, ale mnohokráť až v štvrtej obci bude mať bydlisko, a viac hodín cesty budú museť konať ku matrikárovi také obce, ktoré po teraz farský úrad hneď pri ruke maly. Koľká ztrata času, koľké útraty spojené budú s týmto cestovaním ku pánu matrikárovi!

Nuž a či tí páni noví matrikári lepšie, svedomitejšie povedú tie matriky, nežli duchovenstvo ich viedlo? Či tí páni novovymenovaní inšpektori prekaziť budú môcť všetko nadužívanie, prechmaty a neporiadky v štátnych matrikách? Noví matrikári ešte sú nie síce vymenovaní, ale noviny už píšu, už zpo-

medzi takých pánov budú museť hladať nových matrikárov, ktorí páni po teraz mnohokráť pod vyšetrovaním stáli a mnohokráť citlivo už pokutovaní boli. Nech vraj majú páni inšpektori i tisíc očí — tak písaly noviny, „M. Á.“ — i potom sa vraj najdú za dobrý groš takí dedinskí notári, ktorí k. p. židovských mladíkov vynechajú z menoslovu. Nuž veru dosť smutno, že sa také volačo o nových matrikárov len spomenúť môže. Radšej keby tie mnohé klamstvá, krádeže, šudierstva prekazené boly, ktoré i nahor i nadol spáchané bývajú. Toto by bolo treba, ale nových drahých matrík nám veru nebolo treba.

Nuž ale naša múdra vláda za drahé peniaze chce mať to, čoho by sa Nemci už veľmi radi sprostili. Naša vláda nestará sa o vačky a o biedu daň splácajúceho ľudu, lež o nové úrady, o nové hrnce, mysky, ktoré by svojim verným nahaňačom a kortešom rozdávať mohla. Teraz zvlaštne na horných slovenských stranách vláde len o to ide, aby z radu voličov vysotila múdro všetkých tých, ktorí s ľudovou stranou držia. Takto si chce svobodomyseľná vláda i na ďalej zabezpečiť okresy horných stolíc. V nitrianskej stolici 3578 voličov menej popísali nežli vlani; mnohých mená a vek tak chybno popísali, že netreba ani Tarnóczyho, aby vláde neprijemných voličov pekneruče odstrániť mohli. Oproti ale, každého úradnika, pisara a žida medzi voličov vpratali, mnohokráť i proti predpisu zákona. Veď kto svobodomyseľnej vláde zavďačiť sa chce, nemusí sa starať mnoho o zákon. V Nitre 187 takých panákov vzali do popisu voličov, ktorí do 15. apríla nemali ešte zaplatenú daň na minulý rok, následkom čoho ím ani právo volebné nepatrí. Hja, ale keď sú to práve takí páni, ktorí tam budú hlasovať, kde ím vláda rozkáže. V Trenčiansku zas medzi voličov vzali pisarov, židov ktorí dostatočnej dane neplatia, alebo i takých, ktorí sa nenarodili v Uhorsku a ani občianske právo ím neprislúcha.

Nuž, takieto krásne kúsky vystrájajú tí páni, ktorí nám do buričov nadávajú. Tam kde sa jedná o kortešáciu a o rozmnoženie hlasov, svobodomyseľní korteši, nahaňači a potrimyskári krajinským zákonom frčky hádžu, a potom nám vyhadzujú na oči, že zákony nohama šliapeme.

Po celej krajine všeobecný je ponos, že popisy voličov svobodomyseľní korteši veľmi nesvedomito previedli. Čože osoží teraz, keď sa o svoje právo okradnutí a ozbíjaní voličia s reklamaciami na stoličné výbory obracajú? Veď prave stoličné vrchnosti vyslaly a poverily tých pánov, ktorí popisy voličov na hanbu sveta previedli. Jedinu nádej skladať môžu o pravo svoje ošudierení voličia ešte v krajinskej kurii, (najvyšší súd) ktorá viac spravodlivosti preukáže nežli stoličné výbory.

Dosť ošklivo, že vláda na miesto toho, aby občianske svobody a práva rozšíriť sa usilovala, ešte i volebné právo mnohých občanov shabať prísno nezakáže. Niet divu, že rozhorčenosť daň krvomozoľno splácajúceho ľudu so dňa na deň rastie. Veď ľud náš slovenský, ľud počestný a pracovitý vie si vážiť a ctiť svoje predstavenstvá a vrchnosti; ale keď ľud tento dobrý vidí tie mnohé neprávosti a šudierstva, ktoré zòkol-vôkol páchajú práve tí, ktorí sú za strážcov práva a občianskej svobody ustanovení, vtedy ľud ten s ošklivosťou odvrátiť sa musí od svobodomyseľných závratníkov a ich pekelného vyčínania.

My silno úfame, že ten nový sobáš a tie nové drahé matriky od prvého októbra tohoto roku otvoria oči i tým, ktorí po teraz hladeť a videť nechceli.

Otvoria sa oči obciam, keď budú museť zaopatriť pre nových pánov matrikárov: úradnú miestnosť, potrebné náradie, slušné pristrojenie, pečiatku, drótom opatrenú tabuľu na ohlášky, úradný odznak, (t. j. stužku trojbarevnú s cimerom), menoslov obcí a okresov matričných, kurivo, osvetlenie i výsluhu. Škriabať sa budú za ušama naší občania, keď prírážky obecné s roka na rok porôstnu, a vtedy vieme že daň splacajúcich spolubratov našich nepotešia ani mastno platení páni inšpektori, ani páni matrikári, ani noví páni „civilni farári“ s trojbarevnou stužkou a navlečení — — v attile

Ľ.

POLITICKÉ CHÝRY.

Štátne matriky. Minister náboženstva a vyúčby ku všetkým cirkevným vyšším vrchnosťám nariadenie poslal, v ktorom ich vyzýva, aby matriky od nich, patrične skrze ich medzitká vedené matriky ohľadom na to, že 1-ho oktobra vstúpi do života štátne matrikárstvo, už 30-ho septembra zavreli, a odpis na 1895 rok, — včul nie tak, jako inokedy po novom roku, lež behom mesiaca oktobra, aby poslali patričným vrchnosťám. Spolu minister i ku verejnoprávnostiam rozposlal obežník, v ktorom ich o spomenutom nariadení upovedomuje.

Proti ľudovej strane. Z Malaciek nám píšu, že liberálna strana moravsko-sväto-jánského volebného okresu 17-ho júla shromaždenie vydržiavala, ktoréhožto jediným predmetom bolo: Boj proti ľudovej strane. Voličia ľudovej strany toho okresu od toho sa tak naľakali, že sa ešte lepšie spojili. Liberálne vystrajanie všade len taký výsledok máva.

Štefan Vajay vydával počet. Ablegát solántanského okresu v baraňanskej st. obľúbený Štefan Vajay 26. a 28. júna v Baraňa-Kašši a Vo Veľkom a Malom Budméri s veľkým oduševnením držal reč. Velikánske oduševnenie voličov vyjadrilo sa vo velikánskych a ablegáta až do tretieho chotára sprovádzajúcich banderiumoch a vo skvostných kvetových kytkách.

Finanské výsledky Wekerleho. Finanské vlohy Wekerleho vládne časopisy boly by hviezdnatým paprslekom opísaly, keď by sa k nemu boly mohly dostať, tak boli od neho vytržení. A už ver počína na svetlo vychádzať, že tie všetky „mimoriadné vlohy" sú len obratným závratnictvom, a vtip Wekerleho vo všetkom zahanbil Rothšildov gšeft. Pri usporiadani valuty Rothšild mal 45 millionov chesnu. Pri obrátení štátnych dlhov zas 40 millionov vstrčil do vačku ten ubohý bankár. Či je tedy divu, že židia žijú a mrú za Alexandra Wekerleho.

Shabané volebné práva. Po celej krajine je všeobecný ponos, že pri tohoročnom napravení menoslovu voličov veľmi veľké chyby sa staly. Ustavične prichádzajú zprávy o beztrestnom olúpení občanov o politické práva. Novejšie v meste v Kún-Sv.-Martine zachádzanie pri oprave menoslovu voličov následovne opisujú: — Podľa popisu minulého roku v Kún-Sv.-Martine bolo voličov 925, toho roku už len 586, tedy o 339 menej, než v predošlé roky, ačkoľvek podľa spravodlivého popisu ešte i nad 925 viacej by sme mali. Reklamovalo 140 voličov, ktorých podľa zákona treba by bolo bývalo vziať, ale ešte je na stá takých, ktorí by boli mohli reklamovať, keď by boli mali času nadobudnúť si svedectva od berničného úradu. Navzdor tomu, že zpomedzi uprávnených sto vynechali, nemálo je i takých neupravnených, ktorí podivným spôsobom sú v menoslove, proti ktorým zas sa muselo reklamovať. Jedným slovom toho roku, aby bol nekto prijatý do menoslovu navzdor že sú právne podmienky v Kún-sv.-martinskom okrese opravdu treba bolo bojovať, ačkoľvek 36 §. volebného zákona nakladá, že kto má volebné právo, toho treba do menoslovu prijať.

Proti popisovácemu výboru, jako chýr ide, zákonné kroky pravdepodobne sa porobia.

Vyzvanie k voličom ľudovej strany v ľuptovskej stolici.

Z jednej strany chatrná neporiadna sprava, z druhej strany násilnictvo, ktoré nevyberá prostriedky, zapríčinilo, že shabanie volebného práva v ľuptovskej stolici také rozmery dosiahlo, že to nebolo možno trpeť. Ľudová strana za jedon z tých cielov si vystrčila, proti tým neporiadkom, ktoré kdekoľvek vo verejnom živote sa ukazujú, neuprositelne bojovať, vinníkov odhaliť a takto nejakým spôsobom ich účinlivosť zamedziť; tak za svoju najsúrnejšiu povinnosť pokládala v našej stolici proti tomu neslýchanému zachádzaniu vystúpiť, ktoré klas toho ľudu s figlom chcelo ošudiť, ktorý cez mnohé roky tu žil, bojoval, a vedel obrániť otcovskú zem proti nepriateľovi.

Podporovaný súc veleb. kňazstvom podarilo sa mi to nezákonné zachádzanie zničiť. Poneváč nariadenia zákona neboly zachované na reklamovanie volebného práva od 5-ho augusta až do 15-ho augusta a aby sa mohly poznamky porobiť na toto od 15-ho aug. až do 25-ho aug. nový termín určil sústredni výbor ľuptovskej stolice pod čís. 20. 1895.

Vyzývame tedy voličov ku našej stránke patriacich, aby medzi 5. a 15. augustom prehliadli menoslov voličov, či sú v ňom zapísaní a keď áno, či ich meno, vek, zamesknanie je prave zapísané. Keď by v jakomkoľvek ohľade sa obávali, nech sa obrátia s celou dôverou, vystrojení so svojimi daňovými knižočkami ku preveleb. pánu farárovi, ktorý potrebné kroky vďačne porobí. Preveleb. kňazstvo ale úctive prosím, aby v tomže čase volebné menoslovy prehliadlo, pre zbadané nedostatky a z neho snáď príhodne vynechaných voličov ľudovej strany reklamovalo a v záujme voličov ľudovej strany, ktorí sa na nich obrátia potrebné kroky porobilo. Komukoľvek, kto sa o vysvetlenie v tej veci na mňa obráti, veľmi vďačne poslúžim.

Veľká-Štiavnica 30-ho júla 1895.

Štefan Rakovszký,
cís. kr. komorník

Do Lourdu!

Roku 1895 zjavila sa Preblahoslavenná Panna Maria v zemi francúzskej, v mestečku Lourdes rečenom, chudobnej dievčine Bernardine. Od toho času zo všetkých strán hrnú sa veriaci do milostného mesta Lourdes, aby tam Preblahoslavennú Mariu buďto o nejakú zvláštnu milosť prosili, buďto aby Jej za obdržané milosti ďakovali, alebo, aby sa Jej službe celým srdcom a dušou venovali. Preblahoslavenná Panna oznámila bola Bernardine, že je to Jej úprimnou žiadosťou, aby na to miesto, kde sa bola zjavila čím väčším počtom ľudia sa zhromažďovali a pod Jej materinský plášť sa odporúčali. Hľa Matka starostlivá volá ku sebe ubiedených, mdlých, nemocných, poblúdených, aby ich z biedy vytrhla, posilnila, uzdravila, k Bohu priviedla.

Za hlasom Matky Ježiša Krista idú tedy do Lourdu poslušné dietky — čo ctitelia Mariánski — úctu vzdať Marii. Idú i z našej krajiny Uhorskej práve tehoto roku v mesiaci

Auguste do Lourdu mnohí verní ctitelia Marie, aby tam seba, svojích známych, zvláštne ale potlačenú Cirkev Kristovu a ubiedenú vlasť svoju Uhorskú pod Jej mocnú ochranu odporúčali.

Matka naša — Maria — hľadí z trónu Velebnosti Božej na naše úzkosti a biedu, — a chce nám prispieť ku pomaci. Ona vidí, že v krajine našej nevera čo morová rana sa rozširuje, vidí, že s Cirkvou Kristovou neznabohovia čo s nejakou otrokyňou zachodia, ju potlačujú, stav manželský za sviatosť už viac neuznávajú, Preblahoslavenná Panna Maria žalostne sa díva, jako židovská sberba nevinných do žalára uvrhuje, kňazstvo potupuje; pápežskému poslancovi surovosťou a najpodlejšou bezočivosťou na oči vytykuje, že svojou v Uhorsku prítomnosťou búril po krajine! V takýchto smutných pomeroch je to spasiteľná myšlienka: putovať do Lourdu. Celá krajina sa hýbe a čaká to okamženie: nastúpenia cesty do zeme Francúzskej.

Bratia a sestry v Kristu sjednotení! Soberme sa čím väčším počtom, poďme do Lourdu navštíviť preblah. Pannu Mariu! Cesta nás nebude stáť mnoho. V posledňom čísle Kresťana uverejnené pozvanie s radosťou čítajme a ku pútnikom lourdským čím skorej sa prihlásme.

Uhorskí Slováci! Vy ste vašou nábožnosťou v Ríme pred pár rokami pozornosť mnohých Rímanov na seba obrátili; zmužte sa i teraz, vyberte sa v Auguste do Lourdu. Obráťte sa najneskoršie do 1. Augusta — na vel. p. Dr. Ivána Purt, praefecta na ústrednom semeništi v Budapešti, on vám vďačne dá o veci vývod, on bude naším vodcom na vítanej nám púti Lourdskej.

Poďme, bratia a sestry v Kristu, poďme do Lourdu, pozdraviť Matku našu Mariu! Ona čaká na nás a chce vyslyšať pobožné vzdychy naše. Ona obráti milostivé oči svoje i na hriešnu vlasť našu Uhorskú. Ó, mnoho sa tu už hriechov popáchalo! Liberalismus a svobozednárstvo chcejú sa i na ďalej podržať na vesle diablovom vlády, lodičku Kristovu metajúc sem a tam po pobúrenom mori nespokojnej krajiny našej Uhorskej. Ospanlivosť, ľahostajnosť vo vecach viery badáme i u takých, ktorí by mali byť strážcami Sionu!

O Maria, Matko naša, prispej nám ku pomoci. Vyslyš naše prosby a nedaj, aby sme v nádejach svojich zklamaní boli. Vzhliadni na nás Matko Božského milosrdenstva a nedaj, aby židovstvo nad kresťanstvom zvíťazilo; nedaj aby luhári ľud náš slovenský i naďalej mámili; nedopusť, aby hltaví vlci — neverní oproti svojim voličom ablegáti stádo Kristovo prenasledovali. Nedaj o Kráľovno nebies i zeme, aby kráľ náš upadnúl do rúk krvožižnivých vlkolakov; nedopusť, aby kráľovi našmu vytrhli z ruky berlu neznabohovia, aby Ho nepotkalo to nešťastie, ktoré Ludvika kráľa francúzskeho v minulom století zastihlo! Obráť milosrdné oči svoje Matko naša, i na našich arcipastierov, biskupov a kňazov, aby veriacich slovom i príkladom v učení Kristovom posiľňovali, daj im ducha sily, aby sa ani hrozbami ani prosbami od pravej cesty odviesť nedali, lež aby práva Cirkve stále obhajovali, pravdu smelo do očí každému, čo kto by bol . . . povedali.

Nech sa nevera, frajmauerstvo, klamstvo a nespravodlivé súdy i na hlavu postavia, my pevne dúfame o Maria, že nepriatelia mravnosti raz uponížení budú.

O Maria, útočiste naše, zahaňbi nepriateľov naších, zvláštne ale Lucifera a jeho zlomyseľných privržencov, ktorí teraz po krajine našej Uhorskej sa túlajú, s Božskou mocou do pekelnej priepasti uvrhni.

Bratia, sestry v Kristu! hore sa, pridružme sa pútnikom idúcim do Lourdu!

Rybár.

Osvedčenia útrpnosti.

Z príležitosti toho nepravého súdu, ktorý zodpovedného redaktora naších novín pod zámitkou, že *urazil kráľa*, vyhlásil za hodného do štátneho žalára, všôbecná katolícka mienka zajajkala a opravdu obsypala našu redakciu útrpnými a proti súdu protestujúcimi listami. Mikuláš Lepsényi bol by môhol rozdraždený rozmar obecenstva použiť a na výhodu svojej záležitosti upotrebiť, ale jeho zriedkava skromnosť mu nedovolila, aby ku svojej sláve čo len i jedon riadok uverejnil. Dojímavé krásne listy odložil si na pamiatku, jakožto dôkaz všôbecnej úcty, ale nedal ich verejnosti.

Poneváč včul obžaloba neskromnosti sa ho nemôže dotknúť, my včul otvoríme tú drahocennú kopu listov, a jeden alebo druhý v naších novinách prinesieme, nech vidí liberálna banda, že i katolíci znajú si úctiť svojích veľkých mužov a všeliké mamľastvo nenechajú bez slova.

—

Vysokoctený Pán Redaktor!

Prijmite osvedčenie sútrpnosti vašej úprimnej ctiteľkyne. Tá horlivosť, s ktorou ste vystúpil na bojište za záujmy ľudu, takú úctu v nás vzbudila, že slovami to ani vysloviť nemôžem. Nech vás teší to povedomie, že nesčiselní vaší vieropríbuzní berú účasť na vašom utrpení. Čím viacej sú potlačené naše zásady, tým väčšou silou vypuknú v svojom čase.

V Budapešti 9-ho júna 1895.

S úctou **Roza Farkaš.**

—

Prevelebný pán Redaktor!

Milujúce a velebitelné presväté srdco milého Ježiša nech žehná moje riadky a nech vyslyší moje pokorné vzdychy. Neni som v stave opísať moje bolesti a príval mojích slz spočítať. Oj! neni som v stave tú horkosť, ktorá mi srdco — dušu a mňa celého trápi, povyprávať, pre ten súd, ktorý nad vami bol vyreknutý. Áno, vo dne — v noci trapi moje srdco to odsúdenie, lebo ja jakožto čitatel toho milého katolíckeho časopisu, vždy len pravdu vidím sa skveť na vašom pere a ten oheň, ktorý nás oduševňoval za Boha, za kráľa a za vlasť.

Prosiac prosím tedy to presväté srdco, aby svojho pokorného verného ctitela a verného sluhu, ktorý ďaleko od nás i medzi vlhkými murami žalára k nám volá: neprestávajte milovať Boha, kráľa a vlasť a jestli je treba, buďte hotoví ešte i krv vašu vyliať: bránilo, chránilo.

A prv než by som týchto mojích nekoľko riadkov v presvätom mene Ježišovom dokončil, blaho prajem, aby ste po týchto zemských trápeniach získal nezvadnutelný veniec slávy.

Odporúčajúc sa do milostivého srdca Ježišovho ostávam váš ponižený ctiteľ.

V Cegléde 15. júna 1895. *Matej Perényi.*

Velebný Pane!

Prosím prevelebného pána redaktora, ráčte môj srdečný súcit prevelebnému pánu Lepšényimu dať na vedomie. Veľmi ma bolí, že som chudobný sluha, ale nie pre mňa, lež, že nevládne musím trpeť, že dobrodinca chudobných nevinne sužujú, do žalára uvrhujú. Ale keď ho iným nemôžem podporiť, posílam zaňho modlitbu a vzdychy Bohu.

Főned 13-ho júna 1895.

Po tomto ostávam prevelebnému pánu redaktorovi úctivý a ponížený sluha *Josef Nagy.*

Prevelebný pán redaktor!

Kňazstvo smolenického dekanátu 16-ho júla v Smoleniciach vydržiavajúc svoje jarné shromaždenie Velebného pána Mikuláša Lepšényiho jakožto nepodvratného bojovníka katol. zásad a nesobeckého obrancu našého sv. náboženstva s radosťou pozdravuje a z príležitosti jeho odsúdenia úprimnú útrpnosť mu vyslovuje.

Z poverenia dekanátu

Dionys Kamerath
okresný notár.

Velactená Redakcia!

Z tej príležitosti, že vašu dobrotu, jakožto neohrožitelného bojovníka, našej svatej viery ku veľkému smútku nás všetkých veriacich do žalára uvrhli. Prijmite láskave náš srdečný pozdrav a sucit, lebo prenasledovánie vaše je prenasledovánie nás všetkých katolíkov. Nech vás poteší ten radostný cit, že ste i Vy boli hoden na príklad apoštolov, za vieru Kristovu prenasledovanie podstúpiť, a takto si získať zásluhy na korunu slávy večnej, ktorá okrašlovať bude všetkých tých, ktorí so sv. Pavlom tý radostné slová povedať môžu: „Dobrý boj som bojoval, vieru som zachoval, daná mi je koruna, ktorú mi Pán prichystal na deň spravedlivého súdu.“

Láskave prosíme vašu Velebnosť, ráčte prijať naše skrovné milodary, a menoslov milodarov jednotlive uverejniť.

Z hlbokou úctou v mene všetkých milodarcov, zostávam ponížení služebník.

V Trnave dna 21. julia 1895.

Josef Gottschall.

Naším cteným čítateľom! Poneváč budúci týždeň, z počiatku mesiaca augusta i redakcia i vydavatelstvo — z milosti Božej — konečne stále bydlo dostaly: ráčte túto premenu vziať v známosť a od týchto čias všetky dopisy, listy, alebo posielky pod následovným nápisom, jako to noviny i na svojom čele ukazujú, posílať: Budapešť, VIII. okres Práter ulica číslo 44.

Apoštolská cesta.

Dobrota Božia po mnohých rokoch poslala nám arcipastiera do Liptova, aby nás v tomto trpkom čase posilnil vo viere a dal nám zmužilosti, bojovať oproti novomôdnym pohanom, ktorí sa ešte opovážia „dobrými katolíkmi“ menovať. Po celom dolňom Liptove zvláštne v Gombášskej, Likavskej, Ružomberkej, Liskovskej, Teplanskej a Lupčianskej farnosti, vítali zbožní katolíci svojeho najdôst. Arcipastiera a vítali ho s láskou a úctou, a srdcia všetkých mu privolávaly: Zdrav buď, zdrav buď Arcipastieru náš. A náš biskup zajiste že plnou mierou zaslúžil si tej lásky a úcty, tej lásky, ktorú javí vždy dobré dieťa k svojemu otcovi a k svojej matke dobrej. A náš arcipastier konajúc svoju cestu apoštolskú, prináša lásku všetkým a tu jaký div, že láska vítaná býva zase láskou, a tá mysel pozná a to srdce cíti hneď, kto s nami úprimne smýšla, a kto je s nami s dušou i s telom. A preto tak srdečné všade vítali pána biskupa v dolňom Liptove. „Vaša milosť — povedal mi jedon starčok — bol som už prítomný pri troch slávnosťach udelovania sviatosti birmovania, ktoré slávnosti tiež boly krásne, ale potešujúce slová z úst biskupových sme nepočuli. Teraz mi tak bolo jako čo by som bol omladnul a vo viere Kristovej ožil, keď som počul tak krásne kázať našeho arcipastiera v reči ľudu, zdalo sa mi, že hovorí ku nám sám sv. Pavol apoštol a napomína nás:

stojte pevne vo viere, bojujte dobrý boj, aby ste obsiahli kráľovstvo nebeské. A keď šiel pán biskup naposledi z kostola a žehnal, klačal som pod stromom pri branici kostolnej a pán biskup sa na mňa podíval, mne sa vám vynorily slzy vďačnosti, že som počul slová potechy plné z úst nástupca apoštolského, a už som nič nevidel a nič som neslyšal a bol bych samou radosťou umrel.“ Starčok išiel pomaly domou a ja si pomyslel: pod jednoduchým odevom jak dobré a zlaté srdce je. Pán biskup všade, kde udeloval sviatosť birmovania s apoštolskou horlivosťou posilňoval veriacich svojích oduševnujúcimi slovmi aby verní sme zostali Kristu Pánovi v tom krutom čase, aby sme svetlu našemu svietiť dali pred ľudmi skrze plnenie povinnosti kresťanských. My ale z hĺbín srdca privolávame mu: Nech Boh predlží dni života a dá mu mnoho potešenia z apoštolského úradu jeho!

Kresťan.

Milodary.

Na útraty, ktoré vznikly preto, že hlavný redaktor našich novin: Mikuláš Lepsényi bohužial bol odsúdený, milodary ráčili nám zaslať:

Nedanócz: M. Buczko, Alois Cziamko, Alois Hoffmann, Eva Zsabkay, Matej Rogik, Alojsia Breiner, Ján Hoffman, Štefan Hrabovski, Juraj Kmoš po 1 zl., František Rezan, Pavel Melisik, Štefan Valiašek, vdova Julianna Tvrdí, Roza Folkman, Maria Adamicza, Pavel Bielek, Roza Stanko, Josef Hložka, Maria Hložka, Antonia Hložka, Františka Junek, Štefan Beniacs, Štefan Turcsek, Vilma Marek, Lina Valcsovszki, Maria Hrabovecz, Hajden, Matej Rogik, Josef Cselko, Maria Holcz, Michal Csuskanek, Singer, Maria Kubicza, Polák, ešte iní dokromady složili 1 zl. 75 kr. — Trnava: Peter Blaho, Matej Vadovits, Štefan Bakič, Ján Cerni, Josef Plechlo, Vincenc Gajdoš po 1 zl., Ignác Visudil, Imrich Gažovics, Josef Gottschal, Josef Machala, Štefan Masorovic, Terka Mesacek, Ján Zvolensky po 50 kr., Jakub Osztrovsky, Vittenberg po 40 kr, ešte iní dohromady složili 1 zl. 70 kr. — Nové Mesto: Andrej Koril 50 kr. — Z Veľkých-Topolčan: vdova Ignác Chrenko 5 zl., a sbierka 4 zl. 30 kr., Ján Rafael, Štefan Miskovics, Michal Bílik po 1 zl., Štefan Kosovicz, ml. a st. Štefan Blaške, František Reidner, Ján Vágač, Josef Czeglédi, Michal Bílik po 50 kr., ešte iní dohromady složili 2 zl. 30 kr — Trnovec: M. Chanecka 1 zl., J. Buzicka, J. Petrovič, M. Duffek, J. Vrbicky po 50 kr., M. Krusicki 30 kr. — Z Mošód: Ondrej Nater Béles, Františ Koza, Pavel Kulfasz, Rudolf Bacur, Ján Cilik, Ludvik Strmen, Karol Hlinka, Samuel Sitka, Ján Klajban, Michal Mora po 50 kr., menšie milodary 1 zl. 60 kr. — Liptó-Nagy-Bobrócz: Paula Zsirska, Anna Kapitan, Ján Kuna po 1 zl., Gregor Blahunka, Maria Kettyo, Veronika Kuna, Susana Staripán po 50 kr., Anna Zsirska 20 kr. — Zólyom-Brezó: Ján Kaliszky, František Bula po 50 kr., ešte iní dohromady složili 1 zl. 25 kr. — Bélaház: Adolf Bilcsik 1 zl., bratia Vaeovics, Štefan Csavara, Martin Csavara, Ondrej Daniš, Michal Czmero mládenec, Gabob Holekši po 50 kr., Ján Duszik 60 kr. — Kassa: Julius Peha 50 kr. — Trnava: Vel. p. prepošt Štefan Ochaba 2 zl., — Ružomberg: N. N. 1 zl. 95 kr. — Nagy-Ugrócz: Ján Vlcsko 1 zl. — Hajní-Hrušov: Ján Kopač 1 zl. — Szebedrázs: Karol Laszab 2 zl., Ján Grollmusz, Michal Chalmovszky, Terka Kmet po 50 kr. a ešte iní 50 kr. — Salgó-Tarjan: Pavel Martinkovics 1 zl. — Zsarnócza: Ján Gregor 1 zl. — Aachen: Michal Janis 1 M. 10 pfening. — Valaszka-Bella: Ján Franner 2 zl., Ľudevít Blazsek 1 zl. 92 kr., Lukáč Duben 1 zl., Matej Mituska, Maria Sooky, Johanna Csernyanszky po 50 kr., ešte iní dohromady složili 5 zl. 52 kr. — Bahony: Vel. pán Ján Rozbóry 2 zl. Anna Jerabek, František Švorc, Rozina Švorc, Josef Parajka, Štefan Švorc po 1 zl., Pavel Kollar, Martin Klokner, František Koprivčič, František Sutta, František Samarovsky, František Kollár, Štefan Bém, Anna Józsy, Ján Uherč,k, Zsofia Parajka po 50 kr. ešte iní dohromady složili 7 zl. 29 kr. — Filialka Gocnód: Mikuláš Glasa, Nemcsovics, Imrich Glasza po 50 kr., ešte iní dohromady složili 50 kr. — Rovne: Adam Kurucar 1 zl. — Jaszenicza: N. N. 60 kr. — Holič: jedna vdova 1 zl. — Prašicz: Josef Strbavi, Štefan Simon, vdova Maria Petrus po 50 kr., Josef Gregarecz 30 kr., Fero Kucharik, Ján Koma, Josef Gregor, Adam Strbavi, Michál Božik po 20 kr. — Lőcse: Maria Soltes, Anna Pollag po 30 kr. — Nemes-Kostolány: Gizella Jakubik 50 kr. — Kis-Garam: Adolf Schön 2 zl.

Za poslané milodary, jako tiež za poslané útrpné riadky v mene milého mučedelníka našej svätej veci najvrúcnejšie vďaky vzdávame. Požehnaj Bože štedrých darcov s nebeským i zemským požehnáním.

(Pokračovanie nasleduje.)

Pozvanie

Uhorských katolíkov na krajinský pút do Lurdu (Lourdes) v mesiaci Auguste.

I. Pút pohne sa v mesiaci auguste bež. r. v nektorý deň po Sv. Štefane, ktorý deň neskoršie sa určí, na osobitnom vlaku I, II, III. triedy z Budapešte v následovnom smere:

Budapešť, Prágerhof, Sv. Peter. Cormons, Benátky, Miláno, Genua, Nizza, Marseilles, Cette, Toulouse, Lurd(es), a naspák tou istou cestou.

II. Aby pútnici na ceste väčšie a znamenitejšie mestá môhli obzreť a si aj odpočinúť, keď sa ta pôjde v Miláne a v Marseilli, pri návrate ale v Nizzi a v Benátkach na 24—24 hodin sa zastavia.

III. Pútnici tri dni sa budú zdržovať v Lurde.

IV. Pútnici, v hore spomenutých 4 mestách, keď sa zastavia, zo stanice do hostinca

a naspák na vozoch už po predku narídených sa povezú, tam za 24 hodin so všetkým budú zaopatrení, dostanú raňajky (kávu), obed, večeru, izbu, svetlo a obsluhu.

V. V Lurde za tri dni pútnici prvej a druhej triedy budú mať úplné zaopatrenie (raňajky, obed, večeru). Pútnici na tretej klase, keď sa na ceste zastavia za 24 hodin všade dostanú úplné zaopatrenie, ale v Lurde len tí, ktorí to osobitne si žiadajú, a za čo osobitne treba platiť; lebo pre pútnikov III. triedy v jednom tamejšom kláštore skoro zdarma vykonám miesto. V Lurde, jako i všade, kde sa pútnici zastavia na ceste, pútnici I. triedy v hostincoch jedonkaždý v osobitnej izbe, pútnici II. triedy po dvaja v jednej izbe, a pútnici III. triedy ale 3—4 budú bývať v jednej izbe.

VI. Na ceste, poneváč neni dosť času, aby sa celý zástup pútnikov dostatočne môhol zaopatriť, preto každý sa stará o svoju živnosť.

VII. I naspák, sa cestuje — jako i tam na osobitnom vlaku spolu a cestovná karetka pre pútnikov vystavená na žiadon iný vlak nemá platnosti, len na ten osobitný vlak.

VIII. *Cena* pútnickej karetky, v nej je vpočítané na ceste štvordňové a v Lurde trojdňové, *tedy spolu sedemdňové úplné zaopatrenie*, voz do hostincov a naspák, pre jednu každú osobu je následovná:

I. klas 240 zl., II. klas 185 zl., III. klas 110 zl.

IX. Kto chce na tomto púte účasť vziať, od dnešního dňa sa už môže hlásiť u nížej podpísaného, a prosím, kto chce, aby sa čím skôr hlásil, lebo keď počet potrebný na osobitný vlak zaplnený bude, neskoršie hlásenie sa nemôžem vziať do povahy. Pri hlásení sa, jakožto záruku cestovatelia I. triedy 80, II. triedy 60, a III. triedy ale 40 zlatých závdavok musia složiť.

X. Cestovný programm do podrobna výnde v tomto mesiaci julii, a berúcím účasť na púte sa pošle zdarma.

—

Nepoškvrnená Panna Bernadette, tomu nevinnému pastierskému dievčaťu vyjavila: „*Žiadam si, aby mnohí putuvali na toto miesto,*“ a ejhľa od tých čias zo všetkých strán sveta pútnici sa tisknú v nesčiselných zástupoch ku tej zázračnej jaskyni v Lurde, aby pozdravili Kráľovnú nebies, a si vyprosili Jej materinské požehnanie.

Hore sa tedy uhorskí katolíci! Putujme čím vo väčšom počte do Lurdu! Preukážme povďačnosť a svätoúctu Matke milosrdenstva! Odporúčajme seba samých, naše rodiny, našu krajinu Bohorodičke, našej Patronke! Ukážme pred celým svetom, že sme synovia Marie!!

V Budapešti, na slávnosť Ducha Svätého 1895.

Dr. Iván Purt
naukový dozorca v sústredňom semeništi v Budapešti, usporiadateľ krajinského uhorského pútu do Lurdu.
(Býva: V Budapešti IV. okres, sústredné semenište), (Központi papnövelde).

Chleba dajte páni!

Chleba dajte páni chleba,
To je hlavné, čo nám treba,
A nie diablov novoty!
Nešliapajte Krista nohou,
Nekujteže nových bohov,
Nové žriedlo psiej psoty.

Vám je dobre tlsti bravy,
Keď chuderky vlasti — kravy
Vemä stále mlzáte.
Nás mizerných neborákov
Lžou kojíte, hnusnou mlákou,
Hladom hynúť necháte.

Chleba dajte, chleba, chleba,
A nerobte posmech z neba
Bohaprázdni škohloši!
Ukážte raz štedrú ruku,
Odstráňte žiaľ, biedu, muku,
Čo chudobných pustoší.

Vám je voľno bujní capy,
Keď sa ľudstvo na vás trápi,
Vás koliše samopaš.
Nám ston, slze sú koláče,
Nás prosiacich každý sáče;
Arak pudloš, čo kvokaš?

Chleba dajte páni chleba,
Nie výmysle, čo netreba,
V čom teší sa len parom.
Vy sa párte, ako kto chce,
Bežte medzi židov ovce,
Nás nechajte pri starom.

Nekraďteže sväté práva,
Z ktorých blaho prúdi, sláva,
Nekoľte cit nežný nám.
Netrhajte zvyky prísne,
S nimiž pokoj ducha mizne,
Och uľavte rodinám.

Chleba dajte, silu chleba,
Nekrmte už toľko seba,
Veď vás skoro porazí.
Alebo keď na tom svete
Všetko sami zloptať chcete,
Neplaťte nám s provazy.

Nemučteže srdcá naše,
Nebahnite duši paše,
Horlivosti chrám, pôdu.
Vy si žite bárs bez Boha
Sťa myš, potkan, šváb, stonoha,
Nám neberte slobodu.

Chleba dajte páni chleba,
Nepchajte nos, kde netreba,
Do cirkve, do sviatostí.
Veď Ježiša božskosť čistá
Neposlala antikrista
Udeľovať milosti.

Chleba dajte, či nedáte
Škriiaci nás v trýzňach, v blate? . . .
No udeří pomsty zvon!
Pretiahnutá struna pukne,
Rozbúrený hnev vypukne,
Z mrví lotrov besný shon.

Dlhomír Polský.

Ponechaj na Boha.

(Pokračovanie.)

— Boh ťa sprevádzaj, synku! Drž sa pekne vo svete, a panuj nad svojíma náruživostmi. Dôveruj v ľuďoch, a nemožno-li toho, ponechaj vše na Boha. . .

Smutno rozlúčil sa aj s Betkou.

V prvom čase každý týždeň písaval domov, opisujúc svoje vojanské nehody v meste Prahe; neskôr však, keď už tam privyknul, zriedkavejšie.

— Vidíš mi ho, už tam doista má druhé, na teba zapomína — prihováraly sa jej súsedky. Len jedonkráť kebys mohla zabehnúť do Prahy, však bys ty videla . . . žartovaly mnohé.

Betka však trpela a zdála sa i smutnou bývať. Ničmenej konala práce svoje pri dome, bárs jej aj nekdy nejedna slza dolu tvárou sbehla.

Ale čož bude povždy smútiť. Pojde opáčit rodinu svoju na Novú Lehotu, a to práve na hody. Novolehotčania výtali ju a tešili sa, že niet ku ním hrdá. Betka tešila sa tiež už vopred, že sa s Andrášom stretne, ba i vytančí. Sklamala sa však v tom; lebo on zadumený a zamračený sediac mrmlal asi toto pod nos: „aby jej pianko povedať mohol, že len tak som smel s ňou tančiť, keď jeho tuná nebolo! . . .“ a nešiel.

Pri lúčení Betka mu dohovárala, že ho, ver, za takú „babu“ nikdaj nedržala . . . toto ho napaprčilo.

— S Bohom Betka, sotví sa viacej vidíme . . .

— K čomu tieto reči?

— Nemožno mi bez teba . . . .

— To som viackráť počula, ale pomoci viacej niet; preto však vyhladať ma môžeš . . . .

A odtedy častokráť vidno bolo tmoliť sa Andráša polom a kde tu s Betkou postáť . . .

O pár mesiacov novolehotčania novú zábavu dávali mládeži svojej, na ktorej zvlášť Betka vystať nesmela. Nemohla odolať volaniu. A tu už s nikým netančila, iba so starodávnym milencom — Andrášom

„Jaký to švárny párik.“ — „Ti dvaja by seb lepšej pristali.“ — „Aspoň i on je evanjelík.“ — Škoda že ju ten katolík predchytil. — Také a podobné poznámky vystať nesmely . . .

Betka však zabudla na svet, na Štefana v Prahe, a — žila veselo prítomnosti.

— „Ej, keby ju Štefan videl! . . .“

— „Čože myslíte, že i on podobne s nejakou češkou sa nevrtí?“ — „chuderka, snáď ešte aj dva roky má sa naňho načakať,“ — žartovali mnohí. Len že ver nie už dva roky, ale sedem mesiacov sa neminulo, čo naraz Štefan, jak by s duba padnul, dorazil domov. Zomrel mu otec, druhí bratia boli menší, musel prevziať hospodárstvo.

Ach jak sa tešil na návrat svoj, keď uvide možno mu bude svoju Betku; ale i žalosť cítil nad ztratou otca svojho.

Všetcia ulaknutí prijali ho zvlášť manželka jeho.

— Čože som sa tak vela premenil, že ma skoro nepoznáte — mluvil. Kdežto nie on, ale Betka bola k nepoznaniu, čo on pre večerný súmrak hneď nepobadal.

Reč jich plinula z väčša o milom otcovi, jeho nemoci, smrti atď. konečne pýtal sa: nuž a jako si ty Betka moja žila svet bezo mňa?

Na toto odpovede darmo čakal. Lepšej, keby sa ani nebol opytoval . . . konečne rozhladiac sa Štefan, a vtedy v hroznom stave k nepoznaniu vidí pred sebou tú, ktorú nad poklady sveta miloval . . . Hrôzy plný dej započal sa teraz v dome tom plného ešte smutku . .

Štefan, sťa divý zver, kopal od seba manželku svoju, ktorá zaraz na zem padla. Chytil ju pod hrtán, aby ju zadrhol. Žena nechala so sebou činiť všetko, ba i smrť milým hosťom bola by jej bývala . . . .

Kde že jesto pero, čo by všetko opísať bolo v stave, čo tento nešťastlivý človek porobil. Behal po dome jako šialený, reval jako zver, a vlasy sebe si hlavy škubal. Bolo k obavaniu, že o rozum prinde. Ach kde si smrť, čo meškáš, kde je osten (bodák) tvoj? . . . . Prindi rýchle ty sladký balzame!! . . . Otvor sa zem, a pohltni ma, abych nemusel videť pred sebou túto podlú a shanobenú ženštinu!! . . . .

Konečne volal: Sober, rýchle sober sa, lebo si posledníkráť v tomto živote zločin spáchala . . . Sober sa zaraz, a zanes tomu naničhodníkovi hanbu

hriechu svojho; poveď mu však, že o nedlho bude prácu mať so mnou!...

Niet možná — odveťovala ona — s takouto hanbou navrátiť sa do mojej dediny, len toho nežiadaj!

— Preč, preč z taďto! znely jeho slova a pochytil ženu, vliekol ju jak bola pred bránu, a — vykopil ju.

Kňaz Marko, dovediac sa rano o všetkom, ľutoval zo srdca farníka svojho, (Mudrončeka ešte vtedy na svete nebolo!) a vyhladal ho sám zavčas rána, keď Štefan, jak šialeny zúril po celom dome, bez mála neznajúc už ani ľudí. Jaknáhle spatril duchovného, padnúc na kolena a volal: spoveď, spoveď duchovný otče!

— Už sa spovedáš synu môj. Čo mne hovoríš, Bohu hovoríš.

— Musím nekoho zabiť!

— Boh praví: nezabiješ!

— Nemôžem vaša milosť poslušným byť ... Ztratil som rozum, len to viem, že ho musím zabiť, a potom budem divým zverom...

— Nezanechám ťa, pokým zase človekom sa nestaneš.

— Nemožno!... Oklamala ma!.... Umrem i ja, a budem zavrhnutým; však i tu mám muky pekla! Najprv jeho, potom seba ...

— Nečiň synku, ponechaj súd na Boha.

— Toto nijak ja nemôžem na neho ponechať, lebo tým ja sám podlžným som jemu ...

— Vidíš synku, dal som ti rozhrešenie prv, jak si sa bol spovedal; nežiadaj, abych ti to po spovedi odopreť musel ...

— Ale mám-li ho ponechať na živé?! Však by prstom každý na mna po ulici ukazoval!... Darmo je, ale musí umreť...

— Synku smrť jesto v rukách Božích. Snášaj trpezlive, čo dobrota Pánova na teba vložila: neskôr nahliadneš, že čo Boh dopúšta, dobrô býva ... Premôž sa!!...

— Nemožno!!...

— Skus to, že možno.

— Nechcem toho skúsiť, lebo táto smrť jeho bude balzamom na ranené srdco moje ... chorý som smrtelne, niet pomoci!...

— Moc Božia i z hrobu vzkriesuje ...

— Bože! .... a jako .... som .... ju .... miloval .... a počal nariekať hlasne Štefan — a ona ma jako oklamala .... Už som pochovaný, ale sa s ním najprv porátam.

— Plač Štefane! dobre plač — mluvil duchovný k nemu, — máš príčinu. Otec ti toho bránil, neposluchnul si. Na smrtelnej posteli sľúbil som mu, že ťa bez potechy nenechám. Rozpamätaj sa i na to, že i ja som ti rozličné prekážky nadvrhoval, nedbál si... Stalo sa ... Druhýkráť sa stať nesmie!... Zaslúžia síce oba trestu, ale ty nečiň súdu nad nima.

Ponechaj to na Boha! Oni budú potrestaní.

Teraz mi však riekni úprimne, chcešli ozdraveť?

— Chcem, chcem, duchovný otče, volal zúfale Štefan.

Kňaz Marko položil na hlavu klačiacieho Štefana obidve ruky a mluvil: Uzdravím ťa! Bolestná rozpomienka tvoja nepominie síce u teba, ale ťa boleť nebude. Nie za to sa budeš hanbiť, čo sa stalo, ale za to, čo bys bol chcel učiniť. Teraz obviňuješ Boha, ktorý to na teba dopustil, zajtra velebiť budeš ho, že ti poprial v ťažkej prôbe výťazstva .·. vstaň hore, zostaň doma v tichosti, a sľub mi, že počím sa nevrátim, ničoho neučiniš, od čoho som ťa varoval. Chorého odvediem ťa, zdravého naspäť privediem ťa domov.

Štefan sľúbil splniť všetko.

Kňaz Marko odišiel, a po dvoch dňoch prindúce naspäť, vzal so sebou Štefana do Trnavy, kde pán vikár a biskup býva. Bolo práve slávné vzkriešenie vydržiavané, a pochod práve ku chrámu sa navracoval. Vopred kleríci, potom kapitulníci, konečne pod krasným baldachýnom sám biskup v rukách nesúc Velebnú Sviatosť.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK

Pozvanie ku predplateniu.

Všetko poukazuje, že náš časopis spôsobi všeobecnú radosť a spokojnosť na všetky strany. Vďačne ho prijaly všetky vrstvy spoločenské, aspoň o tom svedčí, vzdor krátkeho trvania našeho časopisu hojný počet našich priateľov a nepočetné pochvalné listy, ktoré boly našej redakcii zaslané.

Uznanie to je naša najvačšia odmena!

O nesfalšovanú mravnosť pečlivé obecenstvo naše, imposantne sa vyslovilo o potrebe jestvovania nášho časopisu; so všetkých strán kynie nám povzbudzovanie a pozdrav, zo všetkých strán hrmí: ***Nech žije Ľudová strana!!***

O duševnení, vysokoučení mužovia neprestajne sľubujú nám svoje vynikajúce a neohrožené duševné spolupracovanie, sľubujú nám veľkodušnú podporu, a už v tomto samom vidíme istú záruku toho, že najťažšiu úlohu našu dobre vykonáme t. j. že časopis náš, čo do obsahu, bohatým urobíme.

Vysoko povznesieme náš prápor a heslo na ňom je: ***Nech žije ľudová stránka!***

Vysoko a pyšne ho povznesieme s tým svätým presvedčením, že sa okolo neho všetci triezve a šlachetne smýšľajúci spoluobčania s radosťou húfne shromaždia.

Maďarsky môže sa učiť každý bez toho, aby sa bal o svoju materinskú reč, veď už aj rozmnožovanie časopisov slovenských je zárukou bezpečnej existencie.

Tak tedy smele môžeme všemožnú podporu si vyžiadat a ctených priateľov našich zásad poprosiť, aby časopis náš v čím najväčšej miere rozširovať si nestažovali vo všetkých kruhoch.

Chceme docieliť, aby tento časopis viac ráz do týždňa vychodil. Tejto úlohe však len vtedy môžeme zodpovedať, keď sa všeobecne rozšíri náš časopis. Ľavnú predplatnú cenu ani potom nezdvihneme.

Predplatná cena „Kresťana" je:

Na celý rok . . 2 zl. — kr.
na pol roka . . 1 zl. — kr.
na štvrť roka . . . 60 kr.
Jednotlivé číslo 4 kr.

VYDAVATEĽSTVO.

— **Cesta kráľovnej.** Z Popradu sa telegrafuje, že kráľovná 24-ho júla z Bardyjova tam prišla, pochodila celé mesto a v parku sa dlhší čas medzi ľudom prechádzala. Ku morskému oku pre búrku nemôhla ísť a preto ďalej cestovala na Žilinu. Predpoludním o pol desiatej na osobitnom dvornom vlaku prišla do Ischlu kráľovná. Na stanici prijali kráľovnú kráľ, Maria Valeria kr. kňažná a jej deti.

— **Vyvraždili ho z majatku.** Z Békés-Duly sa píše, že 25-ho júla tam zavraždili Štefana Tótha 77 ročného starca Stefan Tóth svoj majatok dal prepísať na dvoch svojích zaťov, na Pavla Čete a na Mihtayho a od tých čias tí dvaja zaťa ustavične prenasledovali starého, ba i z domu chceli vyhnať. Bezprostredne po vražde Mihtay sam oznámil u polici, že tesťa jeho neznámi zločinci zabili. Poneváč ale vec veľmi podozrivou sa byť zdala, policia zdržala Mihtayho a ho oddala pravotárstvu. Mihtay posávaď všetko tají, ale proti nemu svedčí tá okolnosť, že pred krátkym časom dal poistiť život svojho tesťa na veľkú summu.

— **Vrah a samovrah.** Z Veľkého-Sibinu telegrafujú, že Jozef Imre opatrovník v tamejšej bláznici v noci zavraždil na spoločnom bydle Annu Kurz opatrovnicu a potom sam seba zastrelil.

— **Zatopili sa.** Z Nižnej-Lendvy sa píše, že malý chlapec jedneho gazdu išiel ryby chytať, ale medzi tým strhla sa búrka na toľko, že vlny na breh sa hádzajúce strhly do rieky toho malého chlapca. — Z Fóthu sa píše: 24-ho júla večer jedon krajčírsky tovaryš menom Martin Mindler spolu s dvoma kamarátmi išiel sa kúpať do rybníka tamejšej anglickej záhrady, Mindler na raz blízko železného mosta z brehu vskočil do vody a viac neprišiel na vrch. Len na druhý deň našli v hlbine jeho od krča skrčenú mrtvolu.

— **Boj so žandármi.** Z obce Šíny sibinskej stolice sa píše, že sa tam krvavé srazenie stalo 20-ho júla medzi žandármi a dedinčanmi. Žandári chceli chytiť jedneho zlodeja, ktorý drevo kradol, ale ľud ho bránil. Po viacerom oslovení jedon žandár strelil medzi ľudí a gulka cez troch ľudí preišla Z pomedzi poranených pravdepodobne jedon umre v jeho ranách. 25-ho júla išlo 12 žandárov do tej obce.

— **Vypomstvil sa za sestru.** V Opove — jako sa z Veľkého Bečkereku píše — Vaso Jóanov s motykou na dvoje prefal v drieku Bohdana Velína. Príčinou tohoto hrozného skutku bola tá, že Bohdán Velin za istý čas žil na vieru so sestrou Vasa Jóanova, ale potom ju odohnal a nie len že ju naspák nechcel prijať, ale ešte i o jej matke zle hovoril. Vrah sa dobrovolne sam oznámil.

— **Píla odtrhla mu pravú ruku.** Pirotovi Cipriánovi 16 ročnému nádenníkovi pod číslom 17 na horňom kamennom brehu pila odtrhla pravú ruku; poraneného nesli do nemocnice.

— **Obec a hlavný služný.** V Zemplinskej stolici v Meďasove bola onehdy krvavá voľba na rychtára. Vojtech Matolay, hlavný to služný toho okresu totiž udajne nechcel prijať toho občana, ktorého obec označila, a preto nekoľkí išli ku hlavnému služnému a vyhrážali sa mu. Matolay dal tých ľudí povyhádzať, na čo rozdráždený ľud napadol obecný dom. Hlavný služný dal doniesť žandárov, ktorí strelili medzi ľud. Jedon človek padol mrtvý, dvoch polmrtvých odnesli domov. Ten zastrelený bol z tých, ktorých služný dal povyhádzať. Ľud o krátky čas zas napadol obecný dom, na toľko, že služný bol prinútený utekať z obce.

— **Vraždelní chlapci.** Už jedon týždeň verejnú mienku celého Londýna zamesknáva tá hrozná vražda, ktorú onehdy spáchali dva chlapci. Jedon je 13 ročný, druhý 12 ročný, zavraždili svoju vlastnú matku s tou najukrutnejšou chladnokrvnosťou. Jednotlivé čiastky tohoto zriedkavého príbehu takto opisujú londýnske časopisy: — Robert Koombes hostinský to na jednej námorskej parolodi všetku útechu mal na svojej krásnej žene, Emilii, a na dvoch svojích utešených chlapcoch: na Róbertovi, a Nathanovi. Táto malá rodinka žila v blaženej spokojnosti v jednej zovnútornej čiastke Londýna menom v Plaistove. Žena bola lásky plná, dobrosrdečná, ktorej súsedia len to za zle mali, že deťom svojím všetkom povoľuje a že ich príliš ľúbi. 5-ho júla Koombes odcestoval do Liverpoola. Jeho žena a sestra vyprovadili ho až k lodi. Emilia Koombes prislúbila švagrinej, že ju na druhý deň navštíví, ale návšteva vystala; švagrina na tretí deň išla do Koombesov, aby sa dozvedela príčinu. Prijal ju starší syn jej brata 13 ročný Róbert a vyprával jej, že prišiel jedon telegramm, ktorý ich upovedomil o smrti jedneho bohatého strýca; preto že matka odcestovala. Ešte nekoľkokráť ich navštívila tetka a keď žiadon chýr nepočula o švagrinej chcela vojsť do bydla. To chlapcov sa nepríjemno dotklo. Menší hneď utiekol. Staršieho chytila tetka a zavrela ho do kuchyne a sama bežala pre policiu. Keď izbu otvorili, v posteli našli mrtvolu Emilie Koombes, na srdci mala hlbokú ranu a vedla postele ležal veliký kuchinský nôž. Roberta sa vypytovali, jako sa to stalo, povyprával potom, že on zavraždil matku. Keď sa matka ich vrátila so železnice, kam odprovadila otca, vyhrešila mladšieho brata, lebo chlapec čosi uchmatnul, a keď jej naspák odpovedal uderila ho na hubu. Malý Nathan večer oslovil Roberta, aby mu pomáhal zabiť matku, lebo sa chce na nej vypomstiť, že dostal od nej, a potom môžu jej vziať i peniaze i klenóty. chlapci popredku sa poradili o vražde. Menší, ktorý spal u matky kašlom dal znak staršiemu v druhej izbe, že už matka zaspala. Róbert potom vkradol sa do spalnej s kuchynským popredku pripraveným nožom. Opatrne rozopiali košeľu na prsiach matke, Róbert priložil nož nad srdce a poneváč sa bál, že nebude môcť dosť hlboko pichnúť, na raz farchou celého svojho tela oprel sa na rukoväť noža, ktorý potom až po rukoveť vbehol do srdca spiacej ženy. Ten malý Robert celkom pokojne povyprával tieto hrozné veci, tam vedľa mrtvoly, ani jedna žilka na tvári sa mu nepohla, ani znaku ľútosti alebo strachu neukiazal. I to povedal, že jeho matka do polu otvorila oči a videla svojích dvoch synov, ale že sa už

viacej nepohla: raz sa zatriasla a umrela. Potom ti dva chlapci sa zabávali. Dali si doniesť jesť a piť. Keď sa ho úradník polície pýtal či sa nebojí včul pokuty, s úsmechom riekol: oj nie. Včul nás síce môžu zavreť, ale nás neobesia, lebo sme na to ešte veľmi mladí. Potom o pár rokov nás vypustia. . . . Druhého chlapca ešte v ten deň chytili a ten vo všetkom potvrdil výpoveď staršieho brata. Keď pred súdom tých dvoch krásnych chlapcov, na ktorých poznať starostlivú opateru matkinu, vyslúchali, jedine oni ostali úplne pokojní: sudcovia, porotníci s bledou tvárou od rozčúlenosti, až ich mráz prechádzal očúvali tieto hrozné výpovede.

— **Obeta neopaternosti.** Z Hornej-Gally v komárňanskej stolici se píše že Jakub Trompoš, horár, flintu majúc pod pazuchou, chcel si zapáliť na fajku. Pokým sirku v ruke držal, za ten čas sedem ročný chlapec pritomného kondáša prišiel mu za chrbát a chytil kohútik na flinte. Flinta vystrelila a kondáš — ktorý za chrbtom Trompšovi stál — mrtvý sklesol. Zúfalý Trompoš sam oznámil tento pád súdu.

— **Nový poriadok na ruskej hranici.** Podľa jedných viedenských novin ruskí úradnici len v tom páde osvedčia cestovné listy cudzozemcov, keď môžu dokázať, že sú kresťanského náboženstva. Mnohí musia na hranici sa zdržovať pokým si nadobudnú dôkazy. Z čoho vysvita, že cudzo zemského žida do Ruska viacej nepustia. Cudzozemskí židovskí poddaní posávať môhli prekročiť hranicu, keď dokázali že nejakú zaznačenú firmu zastupujú.

Vlastenecká všeobecne poisťujúca účastinárska spoločnosť pod predsedníctvom Františa Koššutha 14-ho júla v nedelu vydržiavala utvorujúce sa valné shromaždenie. Na prvé tri obchodové roky zakladateli do riaditeľstva vyvolili: Františa Koššutha, dr. Artúra Egyedyho, Františa Bolgár, Dávida Horn, dr. Imricha Pechár, Ignáca Helfiho, dr. Augustina Komlóš, Mórica Rónay, dr. Ludvika Müllek, Emila Gomperz, dr. Samuela Višontay, Edmunda Bánó, gr. Alexandra Benyovszky, Alexandra Šugár, dr. Vilema Bleier a Jozefa Pollák; do dozorcového výboru ale Pavla Hoitsy (predseda), Samuela Mudrony, dr. Jakub Vándor, Ladislava Neugebauer, Bernáta Unger, Kolomana Feld a Karola Adler. Po vyvolení výborových údov riaditeľstvo na skutku sa utvorilo a za predsedu vyvolili Františa Koššutha. Náčelným spravcom stal sa Móric Rónay, právnym radcom ale dr. Julo Rosenberg.

Na zaopatrenie si cirkevných náradí, kostolných **zástav a praporov atď. odporúčame ústav Jozefa Gavora v Budapešti, Vacovská-ulica číslo 17.**

Upovedomenie. *Ľudová strana* v Budapešti (VI. Podmanická ulica číslo 8, I. poschodie) *krajinskú ústrednú pisáreň* otvorila, a táto účinkovať už aj počala. Aby však účinkovanie tejto kancellárie bolo zdarné, obecenstvo sa vyzýva, aby túto *pisáreň* hneď upovedomilo o každom pohybe či politickom, či spoločenskom *ľudovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale dňových a týždňových novin, ktorí držia s ľudovou stranou na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancellárie posílali, za čo jakožto za vzájomnu službu z času na čas zprávy ím bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitatelných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokoľvek mena na to prosí tá kancellária, aby jej sdelili meno a bydlo i toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by nekto písal, *nikdy* nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať.

Výhlady na úrodu.

Čím viacej blížime sa ku koncu žatvy, a čím viacej sme soznámení s výsledkom úrody, tým viacej sa do predu stavia tá otázka, jako obrátime na cenu naše zbožie, či nemáme výhľadu i ďalej na nízke ceny. Pomery sú také že ťažko je následok tiahnuť z výsledku úrody, jaké ceny sa utvoria. Gazdovia sú rozhorčení, že za zožatú a vymlátenú pšenicu kupec sotva dáva 6 zl. za metrový cent; s tým sa nijako nemôžu uspokojiť, čo bude potom, keď ani 6 zl. nedajú. A veru na svete nič neni nemožným. Stať sa to môže z tej príčiny, lebo ruská pšenica i včul už stojí okolo 5 zl. a rusi neveľmi dbajú o to, aby menej pšenice dorábali. Keď by tak urobili, jako amerikanci, ktorí s 38—39 millionovej akrovej pšeničnej plochy zišli na 30 millionov akrov, a východni indičané s 28—29 milliona na 26 millionov akrov padli, vtedy by sa gazdovia nemuseli obávať budúcnosti. Ale rusi, ktorí porád prevrávajú tie najúrodnejšie posávať neporušené polia, ešte sa nenaučili na svojej vlastnej škode, jako my a amerikanci. Rusko a Argentinia včul veľmi utiskujú ceny, lebo toľko pšenice dorabäjú, že vyše potreby ím 60—70 percentov zbytku ostane. Toho roku musíme sa obávať, že ruské zbožie zaplaví. Pod veľkou ťarchou už klesne uhorský gazda, ale snáď klesnú i všetky národy v Europe.

Žatva sa už deje: v Uhorsku, v Románii, v Rusku, v Rakúsku, v Taliansku, v Španolsku, v Srbsku, v Bulhársku, a v Južnom-Francúzsku. Toho roku bude menej pšenice, ale bude lepšia. Výhľad na najlepšiu úrodu má Románia, Bulgária a Východná-Rumelia; na nektorých krajoch Uhorska tiež je dobrý strední výsledok, podobne v Rakúsku a Španolsku, ale už v Taliánsku rozhodne bude slabá úroda na pšenicu. V Rusku pšenica len stredne sa vyvinula, a jestli že horúčosť jej neuškodí, úroda bude o jedon percent slabšia nežli vlani. Z tých udaní, ktoré sú nám na

poruke, pokusíme sa úrodu oných štátov číslami vykázať, ktoré nás najbližšie zajímajú:

	v 1895 výhlad na úrodu millionov metrových	v 1894 urodilo sa centov
Uhorsko	40.0	39.0
Rakúsko	13.0	12.50
Nemecko	27.0	30.12
Francúzsko	82.0	94.00
Anglia	15.0	16.77
Taliánsko	30.0	33.00
Rusko	120.0	127.00
Románia	16.0	11.67
Východnia India	62.78	66.71
Bulgária a Vychodnia Rumelia	10.00	8.50
Spolu	415.78	439.27
Amerikánské spojené štáty	105.00	126.00
Spolu	520.78	565.27

V týchto vypočitaných krajinách asi o 44—45 millionov metrových centov bude menej pšenice nežli vlani, jestliže sa výhlady v najbližšej budúcnosti nenapravia.

VYOBRAZENIE.

Dnešnie naše číslo zas z katol. žartovného časopisu z »Herkó Pátra« prináša jedon označujúci obraz. Tento obraz viacej povedá nežli jedon celý sväzok spisu a najtrafnejšou vernosťou nám predstavuje osúd a polohu katol. časopisectva. Tam leží totiž vtelenie kat. časopisectva, olúpený a poranený človek na kraj cesty. S nemilosrdným srdcom idú vedľa neho, mocnári z každého stavu. Nikto sa nad ním nesľutuje. Jeho osúd jedine srdce chudobného ľudu pohýna k ľútosti a sosobniteľ ľudu s láskou sa kloní k nemu, aby podľa možnosti mu pomáhal. Ale i sam na toľko je všetkého olúpený, že vnútorne nemôže mu dať žiaden drahší liek, najviac keď zovnútornými svízkami mu môže ulaviť bolesť a aspoň sa usiluje prekaziť, aby nevykrvácal. Má dva malé časopisy, ktoré sú mu nadovšetko vzácnejšie; vymne tieto dva malé časopisy: »Magyar Néplap« a »Kresťana« poviaže mu s nimi slabé nohy, aby mohol na nohy postaviť zoslabenú katolícku tlač. — Nech ťa Boh požehná, ty driečný kat. ľudu, že si sa smiloval nad nemocnou kat. tlačou. Jako si milosrdenstvo učinil, tak i ty získaj milosrdenstvo!

ODKAZY REDAKCIE.

Naše noviny „Kresťan" velebným Pánom v Kristu i erga sacra sú k dostániu, kto by tedy zamýšlal si takto zaopatriť naše noviny, nech sa obráti na Redakciu „Kresťana."

—

Natrona, Pa. Josef Hrtanek. Len nás častejšie upovedomíte o tamejších príbehoch.

N. Ugrócz. Ptáčnik. Veru dobre bude, keď vezmete do ruky slovenskú mluvnicu, za to vás len pochváliť môžeme; v našom časopise oznamujeme kde je k dostaniu. Čo sa vaších článkov týka, o revďačne ich uvjníme, keď budú dobré.

Barš-Berzencze Erdl M. Prosíme nám na vedomie dať, kam Vám chodieval dosávať?

Modra T. F. Ešte raz výnde v Kresťanovi.

Piešťani N. A. Dostali sme.

Rozsnyo Sz. A. Pozsony S. F. Prosíme kam Vám chodieval »Kresťan« dosávať?

Nagy-Rippény R. R. Prečo nič neodpovedajú?

Várna. P. F. Uverejníme.

Fačko. A. F. Riadne sa posílalo; milodary všetky prindú, ale svojím poriadkom.

Veľké-Topoľčany. Ch. J. Obdržali sme.

—

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý počtový úradník *úplne za darmo.* Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak lahkomyselne.

Knižná polica.

Katolickému ľudu odporúčame následovné knihy:

Kto sa chce poriadne naučiť po slovenský *písať* a vôbec reč svoju materinskú tak znať, jako sa svedčí, tomu odporúčame následovné diela:

1) Slovenský Pravopís od Dra. S. Czambela v Budapešti. Isabella ulica číslo 68.

2) Josef Victorins Slovakische Gramatik po nemecky. V Budapešti u Vilema Lauffer Ujvilág ulica.

3) U toho istého vydavateľa: Slovenská Mluvnica od Mráza, čisto slovenský.

Bez známosti mluvnice neni možno dobre písať!

„Dom Svätý" čili ***„Život Tobiášov."*** Domom kresťanským k nasledovaniu predstavil Karol *Latasse* biskupský vikár v Nancy, v Lotaringii. Cena 85 kr.

Znovu vydáva: Fr. Richard *Oswald* správca fary na Teplej (Lenge o. p. Bélebánya). U toho istého vydavateľa je k dostaniu: ***Ružencová knižočka.*** Albána *Stolcza* ***myšlienky o žoltári.*** Cena jednoho výtisku 15 kr.

Pod menom: ***„Ježiš"*** priateľ dietok Modlitby a piesne pre katolické školské dietky sostavil Štefan *Janovčík* farár likavský. Tlačou Karla Salvu. — Nákladom vlastným.

„Blahoslavený“ P. *Diego* z Cadixu kňaz rádu kapucinského. Spísal: P. Norbert *Stock*. Poslovenčil: Alois *Behúnek* farár lančársky. K dostániu: V Trnave u Žigmunda Wintera.

„Královná Sv. Ruženca.“ Mesačné sošity, vychádzajú 1-ho v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov), Spisuje Štefan *Pironcsák* farár v Trstenej v oravskej stolici, u ktorého sa možno predplatiť.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 7.05—7.15 zl. Raž 6.00—6.05 zl. Jačmeň: na krm 6.20—6.50 zl. do pálenic 6.50—7.00 zl. na várku 8.00—8.05. Oves: 5.70—6.00. Kukurica: 6.50—6.80. Proso: 0.00—5.10. Vo Viedni každý mc. o 50 krov drahší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 11.50—12.50. Konopné semeno: 12.50—12.75.

3. Strova: Veľká bielá fizuľa 8.50—12.00: tmavá 6.40—6 90 okruhlá: 9.10—9.40., drobná 10.10— tarkavá 5.80—6.00. Šošovica 9—24. Hrach 9.00—13.50. Čistá 15.00—. 18— zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 17—18. Burgyňa 2.30—2.50. Cibuľa 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petržielem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.40—3.00. Lesné a horné seno 2.70—3.80. Slama. Na postielanie: 0.00—1.90. Žup 1.60—1.80.

6. Siatie: Červená ďatelina 60—65. Lucerna 48—52 zl. Jarni ladník 8—9 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 522 hospodárskych volov; 144 dojných kráv. Následovné boly ceny: Vyborná pára volov do járma do 360—380 zl. Dojné kravy: za jedon kus 45—145 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 3011 kusov oviec. Ceny: 14—17 zl. za páru, a 20—23 kr. za živý kilo. Svinský trh: za kilogramm 54—55. V salašoch 1430 kusov bolo umiestneno.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 32—33 zl. Vosk 164—165. Vajcá 47—50. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 70—120 mc. Slanina 50.00—51., udená 00—00 zl.

Zodpovedný redaktor: Gerhard Németh.

OZNAM.

V obci Chinorán do prenájmu sa dáva:

SKLEP

s porádnym byvaním,

môže sa kto koľvek hlásiť výnimajúc žida u

ANTONA BEBJÁK

tamže, pošta na mieste. 4—4

TLAČIAREŇ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchejšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenství na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

OZNAMY PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE OZNAMOVÁCA PISÁREŇ VILÉMA FRIEDENSTEINA (BUDAPEŠŤ, BÁLVÁNY-U. ČÍS. 2.) PRIJÍMA.

Znalec v prietrhovych uväzkach.

J. Keletiho cis. kr. rakúsko-uhorska a belgicko kr. výhodná prietrhová uväzka od tych najhýrečnejších lekárskych auktorit je za najlepšiu uznaná, nešmíka sa, nečiní neprijemný nátisk a mimoriadne je cielu primeraná.

Novota!!

Keletiho prietrhová uväzka z gummi, výhodou zaopatrená 1894. v mesiaci marci. Vyznačená v Brüsseli 1893. zlatou medáliou a skvostnou listinou. Pelotty úplne môžu sa až na prietrh položiť, s ochrankou z jeleňovej kože a s poisťovácim pásom.

Ceny: na jeden bok 6 zl., na dva boky 12 zl.

Suspensorium, bruchová uväzka (elastična) krčová pančocha z gummi, brucho-podväzujúca, rovnodržiaca ústrojná šnúrovačka, umelecké nohy a ruky.

J. KELETI,

lekársko-hojičský mechaniker a fabrikant cis. a kráľovských uhors. výhodných prietrhových uväzek.

V Budapešti, IV., Koronaherceg-ulica číslo 17. (v dome Servitov.) 19—20

Obrázkový cenník zdarma a bez poplatku.

Cteným pp. hospodárom odporúčam nasledujúce

HOSPODÁRSKE STROJE.

Amerikánske bubnové sečkovice:

s jedným pohonným kolom a troma nožmi č. II. zl. 27.— III. zl. 30.—
s jedným pohonným kolom a štyrma nožmi č. III. zl. 31.50. IV. zl. 40.—

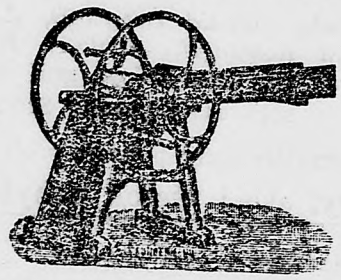

s dvoma pohonnými kolami a troma nožmi č. II. zl. 31.— č. III. zl. 35.—
s dvoma pohonnými kolami a štyrma nožmi č. III. zl. 36.50. IV. zl. 48.— VRV zl. 56.—

Ručné mláťačky najúplnejšieho sostavenia s pohonným kolom a ochrannou pokrievkou na ozubené kolá — — — — — — — — — — zl. 89.—
Žentúre, väčšie mláťačky a rozličné mlatiace garnitúry dľa môjho cenníku.
Rajtáre (Vejačky) novos zdokonalené s prístrojom na regulovanie vetra miešákom na plevy a s 12 riečicami — — — — BR III. zl. 60.— BR IV. zl. 68.—
Triery rozličnej veľkosti na čistenia a vylučovania rozličného obylia dľa zvláštneho cenníka.
Rozsevačky tak zvané „Tatra“ upotrebujú sa s veľkým prospechom jak na rovine tak i vo vrškovatých krajoch 11 radová zl. 200.— 13 rad. zl. 220.— 15 rad. zl. 245.—
Šrotovníky na šrotovanie jačmena, kukurice a p. č. II. zl. 35.— č. III. zl. 50.—
Šrotovníky ku pohybu pomocou žentúra — — — — č. IV. zl. 90.—
Struhadlá na burginu a zemiaky č. I. zl. 15.— č. II. zl. 24.— č. III. zl. 20.— č. IV. zl. 30.—
Stroj na rezania kapusty — — — — — — — — — — zl. 24.—
Stroj na vymŕvanie (moržovanie) kukurice — — — — — — zl. 26.—
Pluh tak zvaný „Uhorský“ s kolieskami a reservným rylom — — zl. 28.—
Ostatnie druhy pluhov dľa môjho cenníka.
Železné trojdielové brány — — — — — — — — — — zl. 26.—
Amerikánske hrable „Triumpf“ s 28 ocelovýma zubami — — — zl. 96.—
Stroj na lámanie stromovej kôry pre garbiarov a drevokupcov zl. 130.— a zl. 160.—
Mačkadlá na sklad a borievky — — — — — zl. 170.— a zl. 180.—
Mlinky na syr — — — — — — — — — zl. 75.— a zl. 95.—
Železný amerikánsky mangel na prádlo — — — — — — zl. 50.—
Okružné píly (cirkuláre) — — — — — — — — zl. 75.— a zl. 90.—

Decimálne váhy

na klgr.	25	50	100	150	200	300	500	750	1000
cena zl.	10.—	13.—	15.50	18.—	22.50	24.50	33.—	42.—	58.—

Obrazkové cenníky v troch rečiach zašlem na žiadosť franko.

Ceny rozumejú sa v mojej dielni vo VEĽKEJ-BYTČI

MICHAL TRESKOŇ

11—15

strojník a majitel dielne na hospodárske stroje

VEĽKÁ-BYTČA. (NAGY-BITTSE, TRENCSÉN MEGYE.)

„Krajinská uhorská vzájomne poisťujúca spoločnosť"

ktorejžto riaditeľstvo z následovných pánov pozostáva:

Predseda: gróf **Gejza Teleky.** Podpredseda: **Adalbert Čávošsy.**

Údy riaditeľstva:

gróf *Gejza Andrássy*, rytír *Lev Ahsbahs*, *Aristid Dessewffy*, *Adalbert Komjáthy*, *Ludvig Megyeri*, *Krausz*, *Tomáš Péchy*, rytír *Arnold Rothkugel*, *Adalbert Rudnyánszky*, *Koloman Szentkirályi*, gróf *Štefan Sztáray*, *Sigmund Szőnyi*, gróf *Alexander Teleki.*

Hlavný správca: **Sigmund Szőnyi.**

Za najlacnejšie ceny poisťuje proti ohňu:

potravu, zbožie, budovy, ako i **všetok pohyblivý majetok gazdov.**

Prosíme ct. obecenstvo, aby si poistenie spomenutých predmetov

pri tamejšom našom jednateľovi

alebo u nižej podpísaného vykonať rá il.

V NITRE **JÁN DEÁK** V NITRE

Hlavný jednateľ „Krajinskej Uhorskej Vzájomne Poisťujúcej Spoločnosti."

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda" s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávať na sklade sú a hneď sa môžu poslať: **Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.**

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostániu sú:

knižečky pre údy občianských spolkov a knižečky splácováce.

Kus týchto 12-stranových knižečiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda" príjme jakékolvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarske výtisky nie v židovskej tlačiarni alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda", ktorá ím vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrožená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda".

Tlačeno v tlačiarni »Svätého Gerharda« v Budapešti. Prater-ulica číslo 44.